

UPPSALA
UNIVERSITET

SAMFAK 2012/12

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i statistik

Fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden 2012-03-26

Innehållsförteckning

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i statistik	3
1. Mål för utbildningen	3
2. Behörighet och förkunskapskrav	3
2.1. Grundläggande behörighet	3
2.2. Särskild behörighet	4
2.3. Förkunskapsrekommendation	4
3. Antagning och urval	4
3.1. Information och utlysning	4
3.2. Antagning	4
3.3. Urval	5
4. Utbildningens innehåll och uppläggning	5
4.1. Utbildningens uppläggning	5
4.2.Handledning	6
4.3 Individuell studieplan	6
5. Kurser	6
5.1. Kunskapsprov	7
5.2. Tillgodoräknande	7
6. Avhandling och disputation	7
6.1. Avhandling	7
6.2. Disputation	8
6.3. Licentiatseminarium	8
7. Examen	9
8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	9
9. Övriga anvisningar	9

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i statistik

1. Mål för utbildningen

För doktorsexamen skall, enligt examensordningen, doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av statistik samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av det statistiska området,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med statistiska metoder i synnerhet
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

Dessa mål gäller i tillämpliga delar även för licentiatexamen.

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 35 §). Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden fattar beslut om föreskrifter om särskild behörighet (AFUU 2 §, RUF 4 §).

2.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 39 §). Beslut om undantag från krav på grundläggande behörighet fattas av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden (AFUU 1 §).

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, dvs. grundläggande högskoleutbildning om minst 120 poäng eller motsvarande kunskaper som förvärvats i någon annan ordning inom eller utom landet, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015. (jfr. HF Ikraftträdande och övergångsbestämmelser till SFS 2006:1053 st 11)

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet att antas till utbildning på forskarnivå i statistik krävs att den sökande har godkänt resultat på kurser om 90 högskolepoäng i statistik. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet förvärvat motsvarande kunskaper.

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på särskild behörighet för tillträde till forskarutbildning i statistik, dvs. har godkänt resultat på kurser om minst 60 poäng i ämnet., skall även därefter anses ha särskild behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

2.3. Förkunskapsrekommendation

Förutom de särskilda behörighetskrav som anges ovan rekommenderas att den sökande har förvärvat minst 30 högskolepoäng i matematik. Det är dessutom en fördel om man har bedrivit studier i, eller har erfarenhet från, sådant tillämpningsområde som är relevant för det avhandlingsarbete som skall genomföras.

3. Antagning och urval

3.1. Information och utlysning

Utlsynning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på Statistiska institutionens webbplats www.statistik.uu.se och på www.uu.se minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, tidpunkt för utannonsering av platser inom utbildning på forskarnivå, de handlingar som skall bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker med öppenhet och i konkurrens. Antagning sker i normalfallet en gång per år. Ansökan om antagning skall ställas till Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden men inlämnas till prefekten för Statistiska institutionen och görs på särskilda blanketter, vilka hämtas på fakultetens webbplats www.samfak.uu.se.

Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå bara anta sökande för vilka det finns en plan för studiefinansiering under hela utbildningstiden, normalt antingen genom anställning som doktorand eller utbildningsbidrag för doktorander. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen. (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 36 §, RUF 3 §)

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden har delegerat till prefekten vid Statistiska institutionen att efter samråd med institutionens handledare besluta om antagning till utbildning på forskarnivå. Detta gäller ej antagning av sökande med finansiering från andra högskolor, antagning till utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen, utbildning på deltid, studiemedelfinansierad eller egen finansierad (t.ex. förvärvsarbete på deltid, egen förmögenhet, understöd från annan person eller organisation) utbildning på forskarnivå. I dessa fall fattas beslut om antagning av fakultetsnämnden.

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och baseras på följande bedömningsgrunder:

De kriterier vi särskilt beaktar vid rangordning av de sökande är:

- betyg på avklarade kurser och uppsatser
- antal avklarade kurspoäng i matematik
- antal avklarade kurspoäng i aktuellt tillämpningsämne
- kvalitet på uppsatser(er)
- kunskaper i programmering
- förmåga att arbeta självständigt
- den i ansökan tänkta forskningsinriktningen

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §)

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå i statistik avslutas med doktorexamen eller licentiatexamen. Utbildningen skall omfatta 240 högskolepoäng för doktorexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som skall avslutas med doktorexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

En sökande kan också, om han/hon så önskar och fakultetsnämnden bedömer det som lämpligt, bli antagen till utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen. (AFUU 3 §)

Utbildning på forskarnivå i statistik som avslutas med doktorexamen omfattar fyra års nettostudietid och består av en kursdel om 105 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 135 högskolepoäng.

Utbildning på forskarnivå i statistik som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudietid och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en licentiatuppsats om 60 högskolepoäng.

Utbildningen består av kurser som omfattar 3,5 terminer (105 poäng) och avhandling som omfattar 4.5 terminer (135 poäng). Även om kurserna normalt i huvudsak föregår doktorsavhandlingen rekommenderas den studerande att på ett tidigt stadium diskutera och bestämma avhandlingsämne.

Avhandlingsarbetet skall kontinuerligt avrapporteras i institutionens seminarier. Handledarna skall förlöpande diskutera hur utbildningen fortskrider med doktoranden.

4.2.Handledning

För varje doktorand skall utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. En av handledarna skall vara anställd vid eller adjungerad till Uppsala universitet. Handledarna skall ha doktorsexamen/motsv. och åtminstone en av handledarna skall vara docentkompetent. (jfr. 1 § AFUU)

Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen, så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det skall få byta handledare. (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 28 §).

Minst en av handledarna för en doktorand skall ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

4.3 Individuell studieplan

För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. På delegation av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden skall den fastställas av prefekten vid Statistiska institutionen, efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen skall innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (dvs. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp av fakultetsnämnden minst en gång per år. Vid uppföljningen skall doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan då eller vid något annat tillfälle när det är motiverat göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs skall doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, handledarna och prefekten skall skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den. (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 29 §)

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats www.samfak.uu.se.

5. Kurser

Utbildning på forskarnivå i statistik som avslutas med doktorsexamen består av en kursdel omfattande 105 högskolepoäng, vilka fördelas så att 30 högskolepoäng utgörs av obligatoriska kurser och 75 högskolepoäng utgörs av valfria kurser.

Obligatoriska kurser:

Sannolikhetsteori (7,5 hp), Inferensteori (7,5 hp) och Multivariat analys (15 hp). För doktorander som ej har förkunskaper motsvarande minst 30 poäng i matematik är dessutom en kurs i Grundläggande analys och linjär algebra (15 högskolepoäng) eller motsvarande obligatorisk. Denna kurs bör i förekommande fall förläggas före de obligatoriska kurserna i statistisk teori.

Valfria kurser:

Återstående kurser utgörs av valfria specialiseringskurser inom ett eller flera av statistikens metod- och/eller tillämpningsområden. Kurserna omfattar tillämpningar, litteraturstudier och referatseminarier. Starkt rekommenderade är följande kurser: Databehandling (7.5 högskolepoäng), Asymptotisk teori (7.5 högskolepoäng) och Numeriska beräkningsmetoder (7.5 högskolepoäng).

Utbildning på forskarnivå i statistik som avslutas med licentiatexamen består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng, vilka fördelas så att 30 högskolepoäng utgörs av obligatoriska kurser (se ovan) och 30 högskolepoäng utgörs av valfria kurser (se ovan).

5.1. Kunskapsprov

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå avslutas med skriftligt eller muntligt prov. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget skall bestämmas av en av prefekten särskilt utsedd lärare (examinator). Enligt Samhällsvetenskapliga fakultetsnämndens beslut får följande lärare utses som examinators inom utbildning på forskarnivå: Professorer, docenter, universitetslektor som avlagt doktorsexamen och prövats av rekryteringsgrupp (sökta och fått anställning i konkurrens), biträdande lektor samt forskarassistent.

5.2. Tillgodoräknande

Doktorand, som vid annan högskoleenhet har godkänts på kurs som ingår i utbildning på forskarnivå, har rätt att tillgodoräkna sig denna efter överenskommelse med examinator. Detsamma gäller kurser som ges inom ramen för fakultetens gemensamma utbud (*graduate school*-kurser) eller kurser som anordnas vid någon annan fakultet vid Uppsala universitet.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en kort sammanfattning – ramberättelse – av vetenskapliga uppsatser, vilka doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person (sammanläggningsavhandling).

Doktorsavhandlingen, eller i förekommande fall, de vetenskapliga uppsatserna/artiklarna (minst tre samt en "kappa"), skall ha sådan kvalitet att den/de uppfyller rimligt ställda krav för att antas till publicering i ett vetenskapligt forum.

Avhandlingar och uppsatser inom sammanläggningsavhandlingar som författas av flera personer kan tillgodoräknas i licentiat- eller doktorsexamen enbart om det i huvudsak går att särskilja författarnas insatser. (jfr. UFV 2010/472, 6 § AFUU)

Ämnet för avhandlingen och avhandlingens språk bestäms tillsammans med handledarna. Till varje avhandling skall fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat (*abstract*).

Avhandlingsmanuskripten skall läggas fram vid ett eller flera forskningsseminarier eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Anslag av statsmedel till tryckning av doktorsavhandling utgår enligt av fakultetsnämnden bestämda regler.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatuppsatser.

6.2. Disputation

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Disputation och licentiatseminarium får äga rum under terminstid samt under sommaruppehållet med undantag för perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti. (jfr. RUF 11 §)

Disputationen skall tillkännages i god tid (minst tre veckor) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns synnerliga skäl (jfr. UFV 2009/1993, 9 § RUF). De s.k. spikbladen skall således publiceras digitalt, men kan också anslås på anslagstavlan i Universitetshuset. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av ramberättelsen. Då antagning skett med licentiatexamen som slutmål skall digital publicering av spikblad ske (jfr. UFV 2009/1993, 9 § RUF).

Vid spikningstillfället skall doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid universitetet i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen. Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden har beslutat om en minimiupplaga av monografiavhandlingar samt fullständiga sammanläggningsavhandlingar (ramberättelsen plus ingående delarbeten) i särskild ordning (se fakultetens webbplats www.samfak.uu.se). Därutöver ansvarar institutionerna för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, opponent samt ansvarar för att avhandlingar finns för granskning/distribution vid disputationen. Avhandlingen sändes även till varje institution vid högskoleenhet inom landet med forskning och utbildning på forskarnivå inom statistik, så att den där finns tillgänglig minst två veckor före disputationen. (jfr. SAMFAK 2003/39)

Disputationen skall ledas av en ordförande. Vid disputationen skall det finnas en opponent. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på en blankett, som kan hämtas på fakultetens webbplats www.samfak.uu.se

Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i beslutet. Detsamma gäller huvudhandledaren.

Normalt består en betygsnämnd vid Samhällsvetenskapliga fakulteten i Uppsala av tre ledamöter, varav en skall väljas till ordförande. Sammansättningen skall normalt vara följande: en ledamot kommer från den egna institutionen, en ledamot kommer från en annan institution inom Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Uppsala universitet och en ledamot kommer från ett annat lärosäte. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden annat än om det finns synnerliga skäl. Nämnden skall utse ordförande inom sig. Vid utseende av betygsnämnden skall en jämn könsfördelning eftersträvas. Sålunda skall betygsnämnden bestå av såväl kvinnor och män, om inte synnerliga skäl talar emot detta. Dispens kan endast beviljas av dekanus.

En doktorsavhandling skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd skall ej anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan beslutshandling, dock ej i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen skall hänsyn tagas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling skall beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng bör vara avklarade innan disputation äger rum.

6.3. Licentiatseminarium

Licentiatuppsatsen skall försvaras muntligt vid ett offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tagas till innehållet i uppsatsen och till försvaret av den.

Betyget bestäms av en examinator, som utses av prefekten.

Alla kurspoäng bör vara avklarade innan seminariet äger rum.

Tid och plats för seminariet beslutas av prefekten.

7. Examen

Doktorsexamen i statistik uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom statistik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen i statistik uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng inom statistik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatuppsats, som godkänts av examinator.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till Examensenheten.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan träder i kraft 26 mars 2012. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till forskarutbildning/utbildning på forskarnivå efter detta datum. Doktorander som antagits innan detta datum kan välja att antingen följa tidigare gällande studieplan eller övergå till den föreliggande.

9. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF), kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen)
- Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFUU), UFV 2010/472
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RUF), UFV 2009/1993
- Samhällsvetenskapliga fakultetsnämndens delegationsordning och beslutsstrukturer (www.samfak.uu.se)